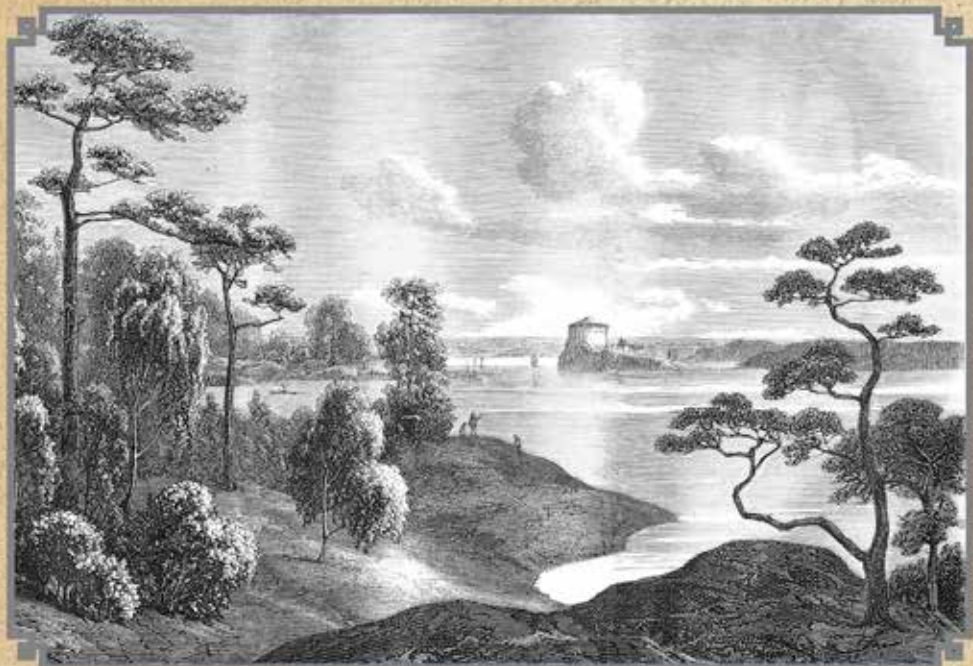

Skildring av Dalarö

Återutgivning av text från 1868

En publikation från
e-boksbiblioteket.se

Skildring av Dalarö.

Återutgivning av text från 1868

Redaktör Mikael Jägerbrand

ISBN 978-91-7757-621-1

Copyright © 2020 Mikael Jägerbrand / Virvelvind Förlag, Lysekil.

Den här e-boken ges ut av E-boksbiblioteket Förlag (imprint)

Mer info: www.e-boksbiblioteket.se

Förord

I den här e-boken får du veta mer om den populära badorten Dalarö i Stockholms skärgård.

Du får framför allt en spännande inblick i hur man såg på turism och natur i slutet av 1800-talet. Man ansåg till exempel att kala klippor var något fult och författarens förhoppning är att Dalarö snart ska täckas av rikare växtlighet.

En annan spännande detalj är att Dalarö skildras som ”populär” eftersom antalet besökare under en hel sommar är 700-800 personer.

Den här texten publicerades ursprungligen år 1868 i tidskriften ”Nordiska taflor. Pittoreska utsigter från Sverge, Norge och Danmark. Tredje bandet” med rubriken ”Dalarö”.

Texten och illustrationen publicerades anonymt.

Eftersom den här texten skrevs på 1800-talet så innehåller den mått, ord och personer som inte är så bekanta i dag. Därför har vi kompletterat originaltexten med en kortfattad ordlista.

I den här e-boken publicerar vi originalets text ordagrant och helt utan ändringar, alla namn, uttryck och till och med eventuella felstavningar har behållits.

Skildring av Dalarö år 1868

Den här texten publicerades ursprungligen år 1868 i tidskriften "Nordiska taflor. Pittoreska utsigter från Sverige, Norge och Danmark. Tredje bandet" med rubriken "Dalarö". Texten och illustrationen publicerades anonymt.

Bland hufvudstäder, som ligga vid vatten, är det knappast någon som i så hög grad som Stockholm eger tillfälle att sjöledes erbjuda sina invånare utflykter i dess omgifningar; talrika ångbåtar korsa hvarandra i alla riktningar till ställen, der den sköna naturen antingen inbjudit till att anlägga offentliga förlusteställen, eller der de ifrån staden utvandrade familjerna för sommaren på landtställen nedslagit sina bopålar. För de kvarvarande bereder Djurgården en ouppskattbar tillflyktsort, och om söndagen är densamma jemte alla landtställen och Stockholms öfriga omgifningar uppfyllda af den nästan man ur huse emigrerande befolkningen.

Likaså stort värde Stockholmarens om vintern sätter på sin fädernestad, som då i öfverflöd skänker honom ett angenämt sällskapslif med dess baler, middagar, slädpartier, konserter, spektakler — korteligen allt som kan komma honom att glömma ett något oblidt klimat

med dess drifvor och hvinande nordanvindar — med lika stor förtjusning vänder han, när sommarvindarne börja spela, hufvudstaden ryggen. Fädrens vikingablod vaknar till lif i hans ådror, och hågen står nu åt fjerran land. Blir honom en resa till kontinenten för dyrbar, så slår han sig med familj ned vid Marstrand eller någon annan gouterad badort, ty i Stockholm kan han ej på några villkor trifvas; ju längre bort han kan komma, desto bättre. Härvidlag hjälpa inga skäl, ty han kullkastar dem alla, och då Stockholmare ej just är kända som hushållare, så ser han mindre på om genom sommarsejouren en liten brist i kassan skulle uppstå. Derföre förefaller Stockholm om sommaren främlingen såsom nästan en ödemark. För dessa olyckliga varelser, hvilka tillfölje af affärerna eller andra göromål alltid måste vistas i staden största delen af veckan, för dem är Stockholms utomordentligt lätta ångbåtskommunikationer af obeskriflig vigt, ty då har man ett sommarnöje, dit man vid middagstiden efter slutade göromål med ångbåten begifver sig för att på samma viga och angenäma sätt följande morgon återvända till sin verkningskrets.

Ibland de i hufvudstadens närhet belägna badorterna intager Dalarö numera främsta rummet, då vattnet härstädes är friskare än vid Waxholm. Derföre har det också besekrat två andra rivaler, Furusund i Roslagens skärgård och Norrtelje. Färden till Dalarö kan företagas antingen med de stora till Lübeck och Wisby gående ångbåtarna och fordrar då en tid af fyra eller fem timmar, eller också kan man taga en kortare väg genom skärgården, till hvilken man kommer genom det så kallade Baggens-stäket, och denna tur tillryggalägges på något öfver två timmar. Detta sund är bekant derigenom att förslag om dess uppuddring ofta blifvit väckt vid riksdagen; men hittills har denna fråga stannat vid öfverläggningar.

Stiger man ombord på den vid Skeppsbron liggande ångbåten, Jakob Bagge, så svänger fartyget efter ankomsten till Waxholms fästning omkring den stora Wermdön och den öster derom belägna Djurön med dess kapell samt kommer förbi sistnämnda ö ut på Nämdöfjärden, hvilken i vester begränsas af Wermdön samt i öster af Runmarö och Nämdö och nu befinner man sig vid Dalarö. Med anledning af det korta afståndet — 10 mil sjövägen — ifrån Stockholm har Dalarö blifvit en synnerligen omtyckt badort, hvilken under sommarmånaderna besökes af 500 till 800 badgäster. Stället, dessutom tull- och telegrafstation, är genom den friska hafsluften en synnerligen lämplig vistelseort för personer som lida af svagt bröst. Då jordmånen på bergen till största delen utgöres af sand, hafva ställets promenader den stora fördelen att de efter regn snart blifva torra. För öfrigt består ön mestadels af branta klippor med en alldeles icke rik växtlighet; men densamma utvecklas naturligtvis i samma mån platsen börjar blifva mera bebodd, hvilket går ganska raskt framåt, då här årligen bygges sex till åtta nya landtställena. Redan nu finnas derstädes tvänne konkurrerande badinrättningar, som tillhandahålla de besökande både varma och kalla bad, samt två hoteller, hvilkas rum röna en liflig efterfrågan, såväl af hufvudstadens förmögnare familjer som af en mängd ungarlar.

Det är mindre riktigt att kalla Dalarö en ö, ty det sund som skulle skilja densamma ifrån fasta landet och som för öfrigt endast var omkring trettio till fyrtio alnar bredt, är numera nästan alldeles uttorkadt. Dalarö försvarades tillföre af ett med jordvallar omgifvet torn, den såkallade Dalarö-skansen, hvilken man nu, då den ej längre motsvarar sin bestämmelse, låter förfalla. På fasta landet gentemot Dalarö köping ligger det ståtliga godset Sandemar och ett ännu stör-

re, Tyresjö, hvilket i forna dagar tillhörde Axel Oxenstjerna och hans familj, under hvars öfverhöghet Dalarö stått.

Badorten Dalarö i Stockholms Skärgård.

Viktiga ord och personer

Aln.

Längdmått. En aln är 59 cm.

Goutera.

Äldre ord som betyder ”uppskatta” eller ”gilla”.

Jakob Bagge.

En hjulångare som byggdes vid Bergsunds Mekaniska Verkstad 1865. Fartyget var 32,6 meter långt och 3,8 meter brett. Det trafikerade i många år passagerare på rutten centrala Stockholm–Dalarö. Namnet Jakob Bagge kommer från den svenske amiralen Jakob Bagge (1502–1577).

Mil.

De ”10 mil” som nämns i texten är nautiska mil. Sträckan till Dalarö är alltså ca 18 kilometer sjövägen.

Oxenstierna, Axel.

[1583–1654] Riksråd, rikskansler och greve. Var i praktiken Sveriges regent i mer än 20 år efter Gustav II Adolfs död 1632 eftersom drottning Kristina då var omyndig.

*Nu kan du prenumerera på våra nya titlar via **patreon**.*

- Du får en ny e-deckare i veckan.*
- Du får tillgång till ett bibliotek med 50-100 titlar.*
- Du får tillgång till massor av fakta och biografier.*

Mer info:

www.patreon.com/klassiskadeckare